

POGAZAJ BÓH

ČAS OPÍS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

3. číslo

Budyšin, měrc 1979

Lětnik 29

Lubosć njetrjeba božich kaznjow

Japoštoł Pawoł pisa w 13. stawje lista na Romskich, zo mamy swojey politiskej wyšnosći poddani być, zo njesměmy mandželstwo lamać, zo njesměmy mordować, zo njesměmy kradnyć, zo njesměmy požadać, a praji, zo w lubosći wšitke tute kaznje sami wot so dopjelnjamy.

Lubosć dzerži wšitke bože kaznje, ale nic, dokelž je jej to prikazane, ale jej je to přinarožene. Tu potajkim njeńdže wo to, zo bychmy bože kaznje wotpokazali, ale zo bychmy je w dobrym, strowym, wjesolym duchu dopjelnili. Wjele je so wo našich winowatosćach přemyslowało.

Koždy budź poddany wyšnosći, kotraž ma móc nad nim. To so samo wot so rozumi, hdyž ma staćan do wěru, zo jeho stat dobrych škita a zlych chłosta. My pak smy nazhonili, zo wyšnosć po zlych zasadach knježeše. Dobrych mordowachu, a zlostnicy mějachu wšu móc w rukomaj. Što w tajkim času činić? Přihladować, kak njewinowaći čerpja? Mordarjow zamordować? Biblija nam tu njepodawa program rewolucije, ale nam radži, čin to, k čemuž tebje lubosć nući. Hdyž pod tutej myslu swoju politisku zańdženosć wobhladujemy, budžemy drje každy wuznać dyrbjec, zo naša lubosć k wbohim woporam njebě sylna, zmužita, pobožna dosć. Tak podobnje je samo Niemöller wo sebi prajil, kiž je sydrom lět dolho w koncentraciskim lěhwje tradał. To je to, štož Pawoł měni: Njebudźće nikomu ničo winowaći, činće wšitko, štož je we wašej mocy, a wy tola dołžnicy w lubosći wostanjeće. Politika je tak njepřewidžomna, zo dyrbymy Boha prosyc: Daj nam každy čas strowe, stróžbe mysle, zwarnuj nas před bludnej wučbu a spožć nam wěrnú, swěrnú lubosć.

Ty njesměš mandželstwo lamać. Nichtó njebudže přec chycyć, zo dyrbi tale kaznja plaćić. Před božim woltarjom smy sebi swěru slubili hač do smjerće. Swój slub zlamać, je hrěch. To tež každy mandželstwoamar připoznaje — ze sprawnym přeswědčenjom. Kak to?

Wón takle rěči: Mjez nama dawno wjace žane mandželstwo njebě. Stajna zwada, stajne hrěšne hněwanje samo před džěćimi. W lubosći k swójbje, zo by zaso měř w domje byl a slonco zaso wšěm swěćić móhlo, ja z domu póndu k tej žonje, kiž mam lubšo.

Nam je styskno. Čehodla pak?

Mamy zastarske nahlady, kotraž so do džensnišeho časa wjace njehodža? Je nam pismik božeho zakonja, kotryž mori, wažniši hač žiwjenje? Dže nam na spodziwne wašnje wo česć před swětom? Nimamy žane zrozumjenje za njebožowneho čłowjeka, kotryž so za sloncom zboža žedži? Nimamy žadyn respekt před Bohom, kotryž chce wjesolych, zbožownych čłowjekow njehladajo na zwonkownu formu?

Jedyn pak běše mjez jeho wučomnikami, kiž za blidom sedžeše na Jězusowym klinje — jeho najlubši wučomnik Jan. Z wobrazu božeho wotkazanja w Budyšinku.

Nam su wotmolwy na tute prašenja jasne. Mandželstwoamar pak so ze wšej raznosću zakituje.

Tak móže so tež paduch a mordar wobarać, zo njeje hrěšnik. Bože slowo plaćić. Hdyž lubosć božich kaznjow njetrjeba, je to tak zrozumić, zo napominanje a hroženja njetrjeba, ale z luteje dobroćiwosće, z radosće nad dobrym wona wjace čini, hač kaznje wot nas žadaja. Lubosć nechce blišemu škodźić ani z padustwom ani z dušinym křiwdženjom. Lubosć nje-

pyta so swoje, swoje prawo, swoje zbožo, ale rad přinošuje, zo by tamny so wjeselić móhl. Skutki lubosće su dobre a nic zlostne. Z plodami lubosće rozswětli so naše žiwjenje. Lubosć přispørja mjez nami rjanu, wutrobnu džakownosć.

Njeje to prózdna wučba? Pokaž mi čłowjeka tajkeje lubosće! Podarmo budžeš za nim po cyłym swěće pytać. A tola mamy tu a tam překwapjace příklady njesebićneje lubosće. Hdyž smy je nazhonili, nam schadža njebjeska radosć. Předarjo božeho ewangelija dyrbja wabić za lubosć. Malo wuspěcha je jim poprate. Čert ze swójim spytowanjom je wo wjele móćniši. Wón ma po zdaću wjace darow rozdawać — po zdaću!

Předarjow spróćniwy nadawk je, po bibliji a z nazhonjenjom žiwjenja rezetnawać plody hrěcha wot plodow lubosće. Stajnje so nam to měša, dokelž swój hrěch nochcemy jako hrěch připoznać. Bože džesać kaznjow drje móžemy na druhich derje naložować, ale nic sami na sebje. Tuž by radžomne bylo, zo sebi damy wěrnosć prajić wot druhého, kiž mje sprawnišo posudžuje hač ja sebje sameho, zo posluhamy na swójeho dušepastyrja. Tež chory lékař, hdyž je dosć zlé, džek swojemu strowemu koleze.

Snano je lěpje, hdyž njerěćimy tak wjele wo hrěchu a božich kaznjach, ale radšo wo rjanej, wozbožacej lubosći. Lubosć je zakonja dopjelnjenje.

K tomu někotre proste mysle:

Lubosć njeje hida — ani w politice ani mjez nami małymi čłowjekami.

Lubosć nješkodži druhemu a jeho tež njekřiwdži, ale starosćiwje hlada, zo bychu rany zažile.

Lubosć dobroćiwje rěči a chce swójeho blišeho zwjeselić.

Lubosć džakownje připoznawa tamneho dobroty.

Su to prózdne slowa? Abo sy jich wěrnosć sam hižo nazhonil? Ja sym bohužel slaby w lubosći. Hdyž pak je dosć zlé, so ja z tajkimi myslimi zhrabam — a mi je popomhane, znajmjeńša we wokomiku. W.

Swój lětuši Serbski cyrkwinski džěn budžemy 16. a 17. junija w Minakale swjećić. Spominaće hišće, kak rjany naš swjedenj w lěće 1960 tam běše? My so dowěrliwje nadžijamy, zo budže so nam tež lětsa zaso w lubym Minakale spodobać. Skazajće sej sčasom busy!

Tuž dži a připowědaj ewangelij 19. pokročowanje

Sotra Frieda Wjelic

30. Mjez wusadnymi.

Kak nas bože možnoty přeco zaso k modlitwje wołaja, nazhonichmy z tamnymi chorými, kotřiž jako wustorčeni na zrudne wašnje žiworja, ja mjenju, z našimi wusadnymi. Jedyn raz wob měsac podachmy so do Ching-shui-ho, při hórskiej wodže. Tutón dom za wusadnych ležeše 25 km daloko w horach, hdžež njewočakowaše žanoho čłowjeka wjace. Hdyž so wot šćežki při hrjebi zawinychny so kaž wuhłódnjeni po Chrystusowym slowje. Wot jednoho zetkanja so na druhe wjeselachu a prošachu nas, zo bychmy husćišo k nim chodžili. My běchmy za nich tón jenički kontakt ze swětom — hišće wjace, my jim nošachmy tróšt božeho ewangelija. Mjez wusadnymi běchu drje tež někotři křescenjo, woni pak hakle mało bibliju znajachu. Jich dyrjbachmy dale rozwučować. Rad bychmy tam časćišo pućowali, ale naš čas bě z nadawkami dowupjeljeny. Tak rozmyslowachmy, kak bychmy pomhać móhli. Po wšem zdaću tu nichto njebě, kiž by jim a nam pomhać móhł. Stroweho tam poslać njemóžachmy, zo by mjez chorými bydlił, a choreho, kiž by w bibliji dosć nazhonity był, njeznajachmy. Bórže zhonichmy, zo sebi Bóh swojich póstow sam prihotuje.

Přichodnje dale.

Sotra Frieda Wjelic je nam wotmołwiła

My so ju prašachmy za jeje wašnjom misioniskeho předowanja.

Tuž chcu wam něšto napisać wo našich božich službach, bibliskich hodžinach a ewangelizacijach. Hdyž do Yüki přińdžech, njebě tam hišće žaneje wosady. Nam so praješe, zo je daloko na wsy jedna křescanska swójba. Nichto njewědžeše z nami něšto započec. Tuž hromadžachmy žony, zo bychmy jim prajili, wo čo nam dze. Kak je so nam přenja bibliska hodžina poradžila, chiba njeporadžila, sym wam hižo wopisala (Pomhaj Bóh awgust 1977). Tež džeći pytachmy hromadžić. Jim kaž tež žonam pokazowachmy wjele bibliskich wobrazow.

Hnydom mějachmy tež swoje bože služby. To však bě skromnuška wěc w starej hali na samej hlinje. Jenož z wotewrjenymi durjemi mějachmy slabe swětło. Ewangelist Li předowaše. My pak spěwachmy wjele kěrlušow. Ja so na předowanje njezwěrich. dokelž z chinskej rěču hišće dosć njemóžach. W léce 1933 zložich swoje štwórte rěčne pruwowanje. Na to so skerje zmužich na krótko wu-

znaće swojeje wěry a bórže tež na cyle předowanje.

Zwopředka wšak mějachmy mało kemšerjow, ale jich ličba tola poněčim přiběraše. Kajka bě to radosć, jako w léce 1934 misionisku staciju z kapału dotwarichmy. W mojim žiwjenju wuznamny džeň! Při poswjećenju cyrkwički wukřići superintendent Mr. Allen přních 13 křescanow. To běchu stari ludžo, ale tež šulerjo. młodzi mandželscy a "jich džowki. Njezapomny džeň za mnje! Nětk mějachmy wosadu! Ja běch zamołwita za nju a dyrjbach ju nawjedować. Při tym spominach na swoju ródnu Poršičansku wosadu. Štož běch w serbskej domiznje nazhonila, spytach nětk, tak derje kaž bě mi možno, tež w dalokej Chinje.

Do našeho wulkeho chinskeho misionstwa běchu wšelke cyrkwy zjednočene. Někotre z nich křćijachu z podnurjenjom w běžacej wodže. My však so zložichmy po ewangelsko-lutherskim wašnju a pokrjepichmy jenož hłowu křćeńca.

Wukřćení smědžachu hnydom bože wotkazanje sobu swjećić.

Wy so mje prašeće, hač sym kóždu njedzelu předowała. Ně! Kóžde tři do štyri njedzele běch na rjeđe. W přních lětach njemějachmy dosć předarjow. Druhdy móžachmy sej misionarow wuprosyć. Za pućowanje trjebaše dwaj poľnej dnjej. Tež jendželscy misionarjo nam pomhachu. W poslednich pjeć lětach mějachmy w Yüki sami swojeho wuswjećeneho fararja. Farar Yang je wosadze swěru služil jako předar a dušepastyr. Wón je swojeje služby dla wjele čerpjeć dyrbjał.

Naše bože služby běchu jara rjane. Kemšerjo přińdžechu w swojej dobrej drascě. Tak někotra žona je z wuwjazanymaj nohomaj nuzu dalokeho puća — 5 do 10 km — na so wzała. (Małe stopy plačachu pola Chinjanow tehdom hišće za wosobne. Zo by žona wobchowała małe stopy, jej wot młodych lět sem nohi kručě wuwjazachu, zo njemóžachu normalnje rosc. To běše za žony dračina.) Wosadni přińdžechu zahe dosć, zo bych z našej misioniskej pomocnicu móhli bibliske teksty z hłowu wuknyć. Sami však zwjetša čitać njemóžachu. Na kemšach so žane wobrazy njepokazowachu. Liturgija bě krótka. Harmonium nawjedowaše kěrlušy.

Nječ tu naspomnju małe dožiwjenje, kotrež je mi w lúbym dopomnjeću wostało. To však zawěrnje njebě lochko, před wosadu stupić. Pjatk so na předowanje prihotowach. Napisawši wšo pěknje přeložowach potom do chinskeje rěče — nic drje po slowje, ale po jich wašnju myslenja. Při tym su mi swěrní wosadni wjele pomhali. Jedyn přiķład: Luk. 22,31 Satanas je was požadał, zo by was sać móhł kaž pšeńcu. (němski tekst: ...sichten wie den Weizen.) Moji chinscy pomocnicy ze mnu swěru pytachu, kak bych to móhla w jich rěči wuprajić. Wjele prócy bě nuzne. — Njedzelu rano bě kapałka poľna kemšerjow — jednori ludžo, ale tež studenća a zdžělani. To bě „moja nje-

džela“. To rěka, zo mějach ja předować. Ja sedžu předku na přenjej ławce. Sotra Lina Pfisterec hraje na harmoniumje. Póďla mje wjesoła wowka Wang, 85 lět stara. Wona so wopraša, hač budu ja předować. Tuž wučahny hłuboko ze zaka swojeje suknje kuljoty kruch bruneho cokora do bananowych łopjenow zawaleny jasnje a wótre prajo: „Misionarka, ty maš čežku službu. Wosrjedz předowanja kusaš wot cokora, to budže tebi moc dawać.“ Ty luba wowka Wang, kak z wutrobu derje sy to měniła!

Naše předowanja běchu wukładowanja božeho słowa. W hodžinach ze žonami pak bóle bibliske stawizny čitachmy abo předwachmy. Přeco zaso běchu tam nowe žony, kotrež hišće ničo wo wěrje do Boha njewědžachu. Nimo tutych hodžinow běše kóždy tjeźeń křćeńska wučba za tych, kotřiž chychu křćení a z tym do wosady přiwaćí być. Přihotowanje traješe 1 do 2 léce.

Tajke křćenja běchu wosebite swjatočnosće we wosadnym žiwjenju. Křćenik bě pak jedyn z našich misionarow abo tež superintendent prowincy Yünnan.

Naše křescanske pohrjebje drje běchu cyle hinaše hač pohanske a tola při tym po wašnju chinske. Naša wosada bě sebi polo kupila, zo by na nim pohrjebnišćo založila, a mjenowachmy jo „hórka stawanja“. Na pohrjebje přińdže wjele ludu. Chinski farar předowaše, a wosada spěwaše wjele kěrlušow wo wěčnym žiwjenju. Někotři chinscy křescenjo při tym tež sami radostne slowo zbožnje wěry prajachu. Nazajtra potom donjesechmy kašć na pohrjebnišćo. Kěrlušy spěwajo čehnjachmy přez město. Žane woľanje a skiwlenje, žane praskanje a harowanje. 12 do 16 nošerjow njesechu čežki kašć. Na pohrjebnišću hišće raz krótka nutnosć a modlitwa. Přirunane z pohrjebom w domiznje bě tajke chowanje w Chinje dosć dziwne — a tola křescanske, zo sebi mnozy pohanjo samo přejachu, zo by jich pohrjeb tež jónu tak měrny a pokojny był. Přišedši wot pohrjebnišća bě hišće raz swjatočnosć w kapalce. Sylniša hač wša zrudoba bě radostna nadžija, zo budžemy jónu pola Jězusa. Tak někotrehožkuli lubeho křescana sym tam sobu k poslednjemu wotpoćinkej přewodžala — zrudna a tola tež poľna zbožnje nadžije wědžo, zo Jězuse slowo plać!

Wy maće nětko zrudobu; ale ja chcu was zaso widjeć, a waša wutroba budže so wjeselić, a waše wjesele wam nichto njewozmjne.

Jana 16,22
To chych wam hišće prajić, lubi Serbja w domiznje:

K hodam slyšach po pólskim předowanju w rozhłosu cyle jasnje a zrozumliwje: Čicha nóć, swjata nóć.

To sym so wutrobnje zwjeseliła. Lubje was wšitkich strowi z heslom na léto 1979:

Bóh stwori čłowjeka sebi k podobnosćí.

Waša sotra Frieda Wjelic

*Wutroba kmana
je přez hwěžki rjana*

Wy budżece moji swědcy . . .

Prokop Urban

5. přinošk

Moto: Njedaj so zlemu přimnyć,
ale přewin ty to zle z dobrym.

Rom. 12,21

JAKO BRŮNJE RĚČACHU

W lěće 1748 bu Hadam Bohachwal Š é r a c h z fararjom w Budyšinku. To běše rjana, jara rjana wjes z krasnym božim domom z mócnymi lipami před nim. Wobydlerjo Budyšinka běchu zwjetša chudzi ludžo, sprawni a wutrobni. Młody farar bě bórže mjez nimi doma. Wón so na nich zwuču a woni na njeho. Swój dom sej zarjadowa, wožení so a měješe džěci. Byrnjež swoje duchownske winowatosće stajnje jara swědomiče dopjelnjowaše, tak měješe tola hišće chwile za to, štož pódla swojeho powolanja njesměrnje rad činješe: přeco měješe tež chwile za swoje pčoły. Hnydom při swojim nastupje přiwjeze sej někotre kołče sobu. Kóždu swobodnu hodzinu wěnowaše swojim pčołam. Ale tuta rjana idyla započatka jeho džěta w Budyšinku bu přetorhnjena přez wójnu, kotruž džensa mjenujemy „sydomlětnu wójnu“. Wósom lět po tym, zo bě Šerach do Budyšinka přišoł a hdyž bě swoje přenje kołče na farskej zahrodze zestajał, zhubi so w buchanju kanonow. w třelenju a wolanju wojakow a stonanju zranjených spěw ptačkow a pčołow. Hałuzy wulkich lipow padachu, dokelž buchu roztrělane a wojacy drjewo trjebachu za swoje wječorne wohenje a za warjenje jědze. Z kóždeho chlěwa a tež najmjenšeho bjerjechu wojacy kruwy, kozy, lójachu kury, wurubichu komory a pincy — z hłodom.

Hdyž změjeće tuto čisło w rukomaj, budžece wědźec, kajka je zyma 1978/79 byla. Džensa, 12. 2. 1979, je hišće dosć kruta zyma. Naš wobraz je sčinjeny 2. džen jutrow, 11. 4. 1977, potajkim před dwěmaj lětomaj. — Před polsta lětami 1928 29 mjějachmy samu třěskańcu wot hód hač nimale do jutrow

Wójska so wotměnjachu. Džensniši dobywar bu najzitra poraženy. Znowa so wojowaše, znowa běžeše krej, znowa wojacy mrějachu. Znowa so rubješe.

Šerach bě swoju swójbu přeč posłał k přiwuznym, tam, hdžež wójna tak jara njezachadžeše. Wón sam wosta w

Budyšinku. To so za njeho samo wot so rozumješe. Pastyr, duchowny pastyr, wšak njemože swoje wowcy wopuścić w času, kotryž je za nje tak zly a čezki. Wón k nim chođeše, tróštowaše jich, tak derje kaž móžeše a rozumješe. Wón to nječinjše ze swojeje mocy. To bě widzeć! W tutym času zrosće ze swojimi wosadnymi do jedneje, do jedneje wulkeje swójby.

Wójna je přeco zla. Nic jenož z tym, zo zabiwa, zo tak bjeze wšeho wobmyslenja přestupuje božu kaznju „Ty njesměš mordować.“ Wójna je zla tež z tym, zo w njej wjele čłowjekow zhubi wšě znutřkowne hódnoty, zo wot wšeho wěčneho a nadčasneho wobroća k přitomosći, zo čłowska wutroba čim dale čim bóle pyta swoje spokojenje w zloće, w pjenjzech, w zemskich wěcach. A wojacy, njech běchu to sakscy abo pruscy — kaž jim runje wójske zbožo tyješe —, jim njeńdžeše jenož wo jědz, ale pytachu za pjenjzami, za wšelkimi drohotnymi wěcami.

Tak přińdžechu tež na faru. Přińdžechu tam jako njeprěceljo. Jim džěše wo Šerachowe pjenjezy a štož by hewak drohotneho měł. Wón jim ničo njeda, dokelž ničo njeměješe. Cytu nadobu rozmetachu, rozrubachu křinje, wottorhachu špundowanje.

„Nimam žanych pjenjz, ženje jich njejsym měł“, jim přeco zaso znowa wobkrućowaše. Wojacy jemu njewěrjachu. „Ja sym tola farar. Mój nadawk, moja winowatosć a moja radosć je, zo sym swědk božeje lubosće, božeje smilnosće, božeho wodawanja a zbožnosće přez křiž Jězom Chrysta!“ Wojacy so jemu smějachu.

Na pol jeho zeslěkach, zwjeršnu drastu jemu wzachu a jeho po zahrodze honjachu, zo by jim pokazal, hdže ma swoje pokłady zahrjebane. Wón pak jim ničo pokazac njemóžeše. Na chwilkku pozastachu, zo bychu sej wuradźowali, što dale ze zasaklym fararjom činić. Tuž Šerach něšto zastyša, doběhny k bliskemu kerkej. Wojacy za nim. Čehodla čěka?

Zady kerka ležeše čezko zranjeny wojak. Tu samsnu uniformu měješe kaž čí, kotřiž běchu jemu runje faru rozbili, jeho na pol zeslěkali a jeho po zahrodze honili. Šerach so hnydom k njemu pochili. Bjez kóždeho rozmyslenja wottorhny wot swojeje koše, kiž hišće na sebi měješe, a započa krawjacemu wojakej ranu wobalec. Džělaše chwatnje, jasnje a čicho ranjenemu šepťaše: „To njeje tak zlé, mój přecelo, ty zaso wustrowiš. Jenož lež změrom, zo njeby přewjele kreje zhubił. Twoji kameradza tebe hnydom wotnjesu.“

Zranjeny něšto wotmołwi. Šerach pak jeho njezrozumi. Wojakowe mysle běchu změšane.

„Knježa wojacy“, wobroci so Šerach na tych, kotřiž wokoło njeho stejachu, „prošu was, zo byšće jeho hnydom wotnjesli. Škoda by było wo młode žiwjenje. Ja was prošu! Ja wam njewučeknu, tu na was čakam, wěrcé mi.“

Wojacy njewědzachu prawje, što činić. Skónčnje wza tón, kiž drje bě skupinu na faru přiwjedl, fararjowe šaty, kotrež měješe jedyn z wojakow přez ruku. „Wobleće so, knjez fararjo, a — wodajće nam... Tole waše swědčjenje...“ Dale njerěčeše. Tež druzi wojacy mjelčachu. Wzachu zranjeného a woteńdžechu. Na jich wobličach bě so nadobo jewil tak rjany čowjeski a dobroćiwý duch.

Te přichodne dny — tak dolho tam wojacy wostachu — nošachu jemu wšědnje jědz, kaž ju sami dostawachu. Woni pytachu na farje měř. Hdyž potom po třoch dnjach woteńdžechu z Budyšinka, dokelž se fronta přesuwaše, přińdžechu štyrjo wojacy tamnišeje „rubježneje skupiny“, zo bychu so z Šerachom rozžohnowali a jeho hišće raz prosyli, zo by jim wodał — a za nich so modlił.

Z wosadow

Bart. Křćenjow 16 (17), konfirmandow 18 (16), wěrowanjow 3 (9), pohrjebow 16 (26). Jedyn ze zemrětych bě přez 90 lět stary. My so džakownje wjeselimo, zo nam naša CDU-skupina pomha našu rumnosć za młodzinu wobnowić. Wažny a čezki džěl džěla je z tym dokonjany, zo je nowy wuhen natwarjeny.

Budyšink. Tuta mała wosada bu bórže po přenje swětowej wójnje z Poršicami zjednočena, tola tak, zo

ma dale swoje cyrkwinske předsterstwo a swoju pokladnju. Křćenjow 2, konfirmandow 4, wěrowanjow 1, pohrjebow 9, kolektow na kemšach 1582,05 hr, cyrkwinskih dawkow, kotrež wosadže zawostachu, 3172,75 hr. Na cyrkwinsku wěžu chcemy nowu kulu a křiž přičinić, dokelž je nam wjedrawa z lěta 1864 dele padnyła.

Poršicy. Křćenjow 15, konfirmandow 12, wěrowanjow 3, 3 wěrowanja našich wosadnych běchu w druhich wosadach, pohrjebow 20, kolektow na kemšach 4878,11 hr, cyrkwinskih

dawkow, kotrež wosadže zawostachu, 10 487,36 hr. Hdyž móžachmy před lětami boži dom znutřka tak rjenje wobnowić a třěchu znowa zakryć, chcemy so bórže zmužić, cyrkej tež zwonka wobnowić. Prjedy pak dyrbymy faru překryć. Cyhele tu hižom mamy.

Hodźij. Rozprawa wo wosadnym žiwjenju na lěto 1978. Hdyž w poslednich lětach w cyrkwinskim předsterstwje wróćo hladachmy a so prašachmy za wjerškami we wosadnym žiwjenju, wotmołowichmy: Wosebite wjerški poprawom njemějachmy.

Wšitko někak derje bēžeše po programje, ale wosebitych podawkow tu njebě.

Spominajo na lěto 1978 móžemy rjec: Jenož jedyn wjeršk njemějachmy, ale hnydom dwaj. Tón přeni běše koncert Křižneho chóra z Drježdžan kermušnu njedzelu popoldnju. Cyrkej běše přepjeljena. Při tym běchmy na to dźiwali, zo by tutón koncert był za wosadu a nic jenož za wubraných znajerjow cyrkwinskeje hudźby z wokoliny. Znajerjo Křižneho chora mēnjachu, zo bě naš boži dom kaž runje za tajke spěwanje natarjeny. Połnosť a jasnosť tež čichich melodijow klinčeše krasnje přez cyły rum. Wulce nas zwjeseli, hdyž chorisća a wjednistwo nam prajachu: Rady chcemy zaso přińć.

Druhi wjeršk bě na wuznamnej božej službje cyłego lěta, na ųnjowdžaknym swjedenju. Cyrkej běše bohaće z rjanymi žnjenskimy darami wupyšena, byrnjež wjedro loni najspomōžniše njebě. Štož pak wosebitosć tutoho swjedenja wučinješe, běše naš předar: farar Reinhard Brückner, wupokazany farar z Južnoafriškeje Republiki. Na jednore, ale hnūjace wašnje nam w svojim předowanju rozprawješe wo žiwjenju a čerpjenju čorných bratrow pod rasičkim režimom. Wosadže wšak problematika njebě cuza. Hižo měsacy do toho běchmy so we wosadnych zhromadźiznach zaběrali z wobstojnosćmi w Namibia. Nětko móžeše so wosada sama přeswēdčić, zo njeběchmy přewjеле prajili, ale jenož mały dźěl toho, štož maja naši čorni bratra tam zawěrnje čerpcj.

Wot tuteju wjerškow něk k wšēdemu žiwjenju we wosadže. 32 krćenjow mējachmy, z nich 9 na kemšach. Njedzelu Jubilate bě ke konfirmaciji přišlo 43 pačerskich dźěci. 2 konfirmandaj k tomu w běhu lěta. 12 wěrowanjow bě w našim božim domje a 12 wěrowanjow našich wosadnych bě w druhich cyrkwach. 50 pohrjebow — z nich 12 spalenjow. Na 59 spowēdžach wobdźēli so 1 706 wosobow.

Na kolektach nazbērachmy 26 760,— hr. To je wjace hač dotal najwjši wunošk w lēce 1973. Tež na biblickich hodžinach je so wjеле skladowało — 3 663,95 hr. Zwjeselace su tež dochoďy cyrkwinskih dawkow — 65 782,— hr. To je 4,— hr wjace na wosadne hač hewak powšitkownje w našej krajnej cyrkwi. To běše jenož možno, dokelž mējachmy tak swěrných pomocnikow, kotřiž jenož swoju winowatosć njespjelnjachu, ale z cyłej wutrobu węc cyrkwje zastupowachu.

Za znutřkowe wobnowjenje cyrkwe dari so 14 900,— hr. Naš boži dom dōsta nowe wokna z kulojtej zastarskej škleńcu za 45 000,— hr. Rošty z wołtarnišća mōžachu so zrumować. Tak je rjany molowaňy wjerch wiďēć z lēta 1505. Dwōjce je tuta ličba wiďēć. Hač dotal bě nam jenož mjeno fararja znate: Johannes Gabelenz, jako napismo na wjerškowym kamjenju nad wołtarnišćom. Nětk pokazastej so nam dwē dalšej mjeni: Balthasar von Haugwitz a Elisabeth von Schönfeld. Najskerje dwaj pobožnaj darićelj z katolskeho časa našeje wosady.

Najčeše, najdroše a najwobćežniše budže tepjenje za našu cyrkej. — Bohužel njemōžachmy hišće žanoho pomocnika za katechetiku a cyrkwinski hudźbu dōstać. Nadźije mējachmy, ale te so njedopjelnichu dla bydlenja. Nabožnu wučbu w Bolborcach přewza po knjezu Schindleru ze Słoneje Boršće někto knjeni Rychtarjowa z Budyšina. W Čerwjonych Nosičach dyrbješe zaso sotra Herta pomhać. Za chór dźěci mamy na jedne lēto nawjedowarku, knježnu Wōršu Völkelec z Hodžija.

Z wōlbami nazymu je wjеле młodych mocow do cyrkwinskeho předstejerstwa přišlo. Farar je někto mjeznimi najstarši. My wot nich wočakujemy nowe wožiwjenje, štož je hižo začuwać. Dokelž je bohužel farar Bauer z Huski wotešoł, klaca pola nas ze serbskimi kemšemi, ale nadźijamy so, zo je zaso mēsačnje změjemy.

Bōh chcył wšitkim wotmyslenjam a nadawkam lēta 1979 dobre radjenje dać. Njeh je koždemu strowosć spožčena, kaž ju trjeba, zo by Chrystusowej wěcy w našej wosadže služić mōhl.

Bart. Po krótkej chorosći wotwoła Bōh Kněz našeho lubeho serbskeho bratra a swěrneho kemšerja Arnošta Lorenca-Faltena ze Zubornički.

Před wjace hač 50 lētami je wón naš pozawnowy chor sobu založil a stajnje rady w nim skutkował k božej česći. Něšto lēt bě cyrkwinski předstejer za Zuborničku. Na naše Serbske cyrkwinske dny jēzdžeše z wulkim wjeselom. Zo naš Pomhaj Bōh porjadnje do domow přińdže a so čitaše, bě jeho wulke přcowanje. Za wšu jeho pomoc smy jemu dźakowni a wobchowamy jemu swěrne spominanje.

Budestecy. W lēce 1978 bě pola nas 76 pohrjebow, 38 krćenjow, 11 wěrowanjow, 49 konfirmandow.

Bukecy. Krćenjow 28 (34), 21 hōlcow a 7 holcow; konfirmandow 30 (23), 12 hōlcow a 18 holcow; pohrjebow 33 (44), 14 muskich a 19 žōnskich; spowēdnych 638 (639), 204 muskich a 434 žōnskich, 50 serbskich spowēdnych.

Swoje 50. narodniny smēdžeše swjēćić 18. 12. 1978 Richard Albert, cyrkwinske předstejer we Wuježku; swoje 65. narodniny 20. 12. 1978 Maks Pětř, cyrkwinski předstejer we Wadech; swoje 75. narodniny 9. 2. 1979 Erich Vieweg, čestny sobustaw cyrkwinskeho předstejerstwa a doholētny tōtka w Bukecach; swoje 85. narodniny Teresia Wyrgačowa rodž. Bartkec, nēhdy fararka w Nosaćicach. Złoty kwas swjēćeštaj 24. 12. 1978 Jurij Krōna, ratar w Bukecach, a Lejna rodž. Zimmermannec.

Hrodzišćo. Haž hižo loni, smy tež lētsa w januaru rozprawu našeje wosady slyšeli. Tam je so wozjewiło, zo mējachmy w lēce 1978 w Hrodzišću 11 serbskich a 65 nēmskich božich službow, w Bēlej Horje 14 a we Witechowach 10. Nutrnosće a bibliske hodžiny na našich wjeskach so 67 wotmēwachu. 33 krōč so dźēci k božej službje za dźēci zhromadźichu. W našej wosadže nazbērachu so na božich službach 9 840 hr. za našu wosadu. Za wobnowjenje našich byr-

glow je so přez 10 000 hr. dariło. Dźakujemy so za wšitke tute dary a prosymy Boha wo jeho žohnowanje našeho wosadneho žiwjenja w přichodze.

Michalska wosada w Budyšinje

W lēce 1978 buchu wukřčene 44 dźēci. Konfirmērowali smy 25 dźēci a 7 dorosćenych. Wot 23 připowēdanych porow buchu tu 18 zwērowane. 100 zemrētych wosadnych bu křesćansce pochowane. K spowēdži bě 1 369 wosadnych, 277 mužů a 1 092 žonow. 39 krōč smy w božim domje spowēdž swjēćili a 40 krōč w domach. Serbskich spowēdnych běše 34. — Woporniwosć wosady je přeco zaso zwjelselaca.

Wosadni su woprowali za krajnocyrkwinske kolekty 3 457,— za našu wosadu 14 435,— do twarskeje pokladnje 11 000,— při zběrce na drōhach 5 025,— hriwnow.

Džak, wutroby džak wšem za wšu lubosć a swēru, kiž so tu we woporniwosći pokazatej. A někto wšitkim lubym za tuto lēto:

Přewodž Was Bōh tón Kněz! P. A.

Serbske bože služby w mērcu 1979

4. 3. — Invocavit

Bart 8.30 hodž. kemše (farar Siegfried Albert-Hrodzišćanski) Budestecy 14 hodž. kemše ze spowēdžu (farar Bētnar ze Stołpina) Budyšin-Michalska 9 hodž. kemše (farar Pawoł Albert) Hrodzišćo 10 hodž. kemše (farar Siegfried Albert)

Pōndzelu, 5. 3. w 9.30 hodž.

serbski kubłanski džen w Budyšinje na Hornčerskej hasy (farar Pawoł Albert budže předować.)

11. 3. — Reminiscere

Klukš 8.30 hodž. kemše ze spowēdžu (sup. Wirth) Połpica 10 hodž. kemše ze spowēdžu (sup. Wirth)

14. 3. — pokutny džen

Bukecy 9 hodž. kemše ze spowēdžu (farar Gerat Lazar)

18. 3. — Oculi

Budyšink 10 hodž. kemše ze spowēdžu (sup. Wirth) Poršicy 8.30 hodž. kemše ze spowēdžu (sup. Wirth)

25. 3. — Lactare

Huska 14 hodž. kemše ze spowēdžu (sup. Wirth)

Pjatk, 30. 3.

Bukecy 9 hodž. pōstna nutrnosć (farar Gerat Lazar)

1. 4. — Judica

Budestecy 14 hodž. kemše (sup. Wirth) Budyšin-Michalska 9 hodž. kemše (farar Pawoł Albert)

13. 4. — Čichi pjatk

Bukecy 9 hodž. kemše ze spowēdžu (farar Gerat Lazar)

Pomhaj Bōh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jonkrōč za mēšac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamōltwy redaktor: Serbski superintendent na wust. Gerhard Wirth w Budyšinje-Třēlanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisće: Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-61)